

Burgemeester & wethouders

Datum 22 mei 2023

Onderwerp

Pilot erfmolens voor (agrarische) ondernemers

Wij willen

De mogelijkheden onderzoeken om (agrarische) ondernemers een erfmolen met een ashoogte van maximaal 25 meter op hun bedrijf te laten plaatsen.

Wij besluiten

1. In te stemmen met het 'Plan van aanpak pilot erfmolens' om daarmee deelname aan de pilot erfmolens mogelijk te maken.
2. In te stemmen met de brief 'Deelname aan pilot erfmolens' aan de gemeenteraad.

Want

- 1.1. *Deelname aan de pilot erfmolens helpt onze (agrarische) ondernemers bij het verduurzamen van hun bedrijfsvoering.*
(Agrarische) ondernemers hebben de wens uitgesproken om hogere erfmolens te plaatsen, om zodoende hun bedrijfsvoering te verduurzamen. Momenteel is er in de provincie Drenthe en gemeente Hoogeveen geen beleid voor het plaatsen van erfmolens met een ashoogte van maximaal 25 meter. De pilot is een eerste stap om hogere erfmolens dan de momenteel toegestane 15-meter hoge molens in de toekomst mogelijk te maken. Erfmolens met een ashoogte van 25 meter kennen een hogere energieopbrengst dan de momenteel toegestane erfmolens van 15 meter, hetgeen de investering voor (agrarische) ondernemers aantrekkelijker maakt.
- 1.2. *Hoogeveen kan relatief gemakkelijk deelnemen aan de pilot erfmolens.*
Gezien de pilot door de gemeenten zelf wordt opgezet en de provincie de hogere erfmolens 'gedoogd', was er geen bezwaar tot deelname van Hoogeveen. Dit maakt dat de pilot nu vanuit vier Drentse gemeenten kan worden opgestart. De pilot is nu op hoofdlijnen gereed en de gemeenten hebben zelf de vrijheid om maatwerk toe te passen. Hiervoor wordt een pilotplan per gemeente opgesteld en uitgevoerd. Op het gebied van monitoring wordt door de vier gemeenten samengewerkt. Het doel is de pilot voor Hoogeveen zo veel mogelijk de pilotplannen van de andere drie gemeente te baseren. Ook dient de pilot zoveel mogelijk gebaseerd te worden op het huidige gemeentelijke beleid. Dit maakt het voor Gemeente Hoogeveen relatief makkelijk om snel met de pilot van start te gaan.
- 1.3. *Deelname aan de pilot erfmolens draagt bij aan onze RES-ambities en de ambitie van Hoogeveen om van Hoogeveen een CO₂ neutrale gemeente te maken in 2040.*
Met de RES Regio Drenthe is afgesproken dat de gemeente Hoogeveen in 2030 0,001 TWh aan hernieuwbare elektriciteit opwekt via wind op land. Hiernaast heeft de gemeente Hoogeveen in het coalitieakkoord als doel gesteld om in 2040 een CO₂ neutrale gemeente te zijn. De pilot erfmolens en mogelijk structureel beleid waarmee plaatsing van hogere erfmolens mogelijk wordt, kan een bijdrage leveren aan het realiseren van onze RES- en CO₂-neutrale ambities. Daarnaast wil de RES-regio Drenthe de verduurzaming van Drentse bedrijven stimuleren, waarbij de ontwikkeling van kleine erfmolens wordt benoemd.

- 1.4. *Deelname aan de pilot erfmolens geeft invulling aan de 'Motie Otten - van Eck' van 2 februari 2023.*
Op 2 februari 2023 heeft de gemeenteraad een motie van het CDA en de PvdA aangenomen waarin het college wordt verzocht aansluiting te zoeken bij de pilot erfmolens die wordt opgestart vanuit de gemeenten Westerveld, Midden-Drenthe en De Wolden. Door nu ook een pilotplan voor Hogeveen op te stellen, kan er beleid worden opgesteld waarmee een beperkt aantal (agrarische) ondernemers in onze gemeente meer ruimte krijgen voor het tijdelijk plaatsen van een erfmoelen met een ashoogte van maximaal 25 meter.
- 2.1 *Met de brief 'Deelname aan pilot erfmolens' informeren we de gemeenteraad over de vervolgstappen van de pilot.*
Naar aanleiding van de motie waarin wij zijn verzocht om deel te nemen aan de pilot erfmolens, is op 17 februari 2023 een eerste brief aan de gemeenteraad gestuurd, waarin is gesteld dat deelname aan de pilot erfmolens mogelijk is. Daarin is toegezegd dat we bij de gemeenteraad terug zouden komen, zodra we in beeld hebben gebracht wat er nodig is om deel te kunnen nemen aan de pilot. Deze brief geeft een antwoord op de vraag hoe het college voornemens is deel te nemen aan de pilot en invulling geeft aan de aangenomen motie van 2 februari 2023.

Maar

- 1.1. *Niet alle geïnteresseerden krijgen in de pilot de mogelijkheid om een erfmoelen te plaatsen.*
Aangezien dit een pilot betreft, is er slechts beperkte ruimte voor geïnteresseerde (agrarische) ondernemers om deel te nemen. Dit kan leiden tot teleurstelling. Om deze reden komen we straks met duidelijke kaders waaraan deelnemers moeten voldoen en staat de selectieprocedure duidelijk omschreven. Bovendien bestaat er voor de deelnemers een risico dat de erfmoelen slechts tijdelijk kan blijven staan, tenzij er op korte termijn structureel beleid wordt ontwikkeld voor hogere erfmolens. Daarbij is de pilot noodzakelijk om in de toekomst de bouw van hogere erfmolens op een structurele manier mogelijk te maken.
- 1.2. *Mogelijk passen de erfmolens op bepaalde locaties niet binnen het landschap van Hogeveen.*
Voorafgaand aan de pilot is reeds een ruimtelijke verkenning uitgevoerd, waarbij de adviezen zijn meegenomen in het 'Pilotplan erfmolens'. Daarnaast moet straks in de pilot worden gekeken naar de effecten op landschap en hoe de erfmoelen door de omwonenden worden ervaren. De bevindingen uit dit monitoringstraject kunnen later worden gebruikt om een afweging te maken of permanent beleid voor de hogere erfmolens wenselijk is.

Achtergrond

In 2021 is een aantal Drentse gemeenten, samen met Energiefonds Drenthe, een verkenning gestart naar de toepassing van 'erfmolens' in Drenthe. Vanuit (agrarische) ondernemers is er een wens om hogere erfmolens toe te staan dan de nu toegestane erfmolens van 15 meter. Afgelopen voorjaar is in opdracht van gemeenten De Wolden, Midden-Drenthe en Westerveld, samen met Energiefonds Drenthe een ruimtelijke verkenning gedaan naar de kansen en mogelijk beleid voor erfmolens met een ashoogte van maximaal 25 meter in Drenthe.

De conclusie van de ruimtelijke verkenning is dat er twee routes denkbaar zijn naar de ontwikkeling van Drents beleid voor erfmolens van 25 meter. Vanuit de gemeentes is het denkbaar om pilots te beginnen met de vergunningverlening voor erfmolens van 25 meter. Zo zullen ondernemers met plannen voor erfmolens van 25 meter niet voor langere tijd in onzekerheid verkeren. Daarvoor is samenspraak met de provincie nodig, want er zal — onder voorwaarden — provinciaal toestemming nodig zijn voor die vergunningen. De provincie kan tegelijkertijd een route ingaan om de omgevingsvisie te

wijzigen. Daarbij kunnen de gemeentelijke pilots gebruikt worden voor de inbreng van praktische kennis en ervaring.

De pilot borduurt voort op een advies uit de ruimtelijke verkenning, waarbij wordt gestart met een pilot voor erfmolens met een ashoogte van maximaal 25 meter in de drie gemeenten. Binnen de pilot wordt een beperkt aantal (maximaal tien) deelnemers toegestaan, waarvan vijf in een open en vijf in een gesloten landschapstype. Deelnemers krijgen via de Kruiemelregeling een tijdelijke vergunning van maximaal tien jaar, met daarin een opruimverplichting. De evaluatie volgt na uiterlijk twee jaar, zodat de deelnemers tijdig weten waar zij aan toe zijn.

Gezien provinciaal beleid momenteel erfmolens van 15 meter hoog toestaat, dient de Provinciale Omgevingsverordening (POV) te worden gewijzigd om de hogere erfmolens mogelijk te maken. De pilot dient als input dient om eventueel de provinciale Omgevingsvisie en de gemeentelijke Bestemmingsplannen aan te passen.

Indien uit de evaluatie blijkt dat het wenselijk is om de hogere erfmolens met een ashoogte van maximaal 25 meter toe te staan en dit wordt omgezet in structureel beleid. Dan kunnen de deelnemers tijdig een permanente Omgevingsvergunning aanvragen. De erfmolen hoeft dan niet te worden verwijderd. Indien uit de evaluatie blijkt dat de hogere erfmolens ongewenst zijn, dan kan de erfmolen voor de maximale duur van de tijdelijke vergunning blijven staan, maar dient deze daarna door de (agrarische) ondernemer te worden verwijderd. Men wordt vóór deelname op de hoogte gebracht van dit risico.

De financiële gevolgen zijn

De noodzakelijke middelen zijn in totaal €30.000, verdeeld over twee jaar. Met dit bedrag wordt het monitoringstraject bekostigd, waarbij wordt gekeken naar de landschappelijke effecten, de energieopbrengsten, het draagvlak onder omwonenden en de effecten op de natuur. Het monitoringstraject duurt in totaal twee jaar en dit wordt uitgevoerd door een externe partij. De kosten worden gemaakt zodra de pilot daadwerkelijk van start gaat en bekostigd vanuit het budget energietransitie 4074001800.

Alternatieven

Alternatief is niet in te stemmen met het 'Pilotplan erfmolens'. Dit betekent dat het voor (agrarische) ondernemers niet mogelijk wordt om hogere erfmolens te plaatsen. Dit is niet wenselijk omdat hiermee geen invulling wordt gegeven aan de 'Motie Otten – van Eck'. Zodoende krijgen (agrarische) ondernemers niet de door hun gewenste mogelijkheid om hun bedrijfsvoering te verduurzamen. Daarnaast kunnen de hogere erfmolens in de toekomst een bijdrage leveren aan de RES-opgave van Hoogeveen. Hiernaast is deelname aan de pilot een nieuwe stap in de ontwikkeling van innovatieve technieken om niet alleen agrarische bedrijven, maar uiteindelijk ook andere lokale bedrijven te verduurzamen. Tot slot is deze pilot nodig om te kijken of permanent beleid voor hogere erfmolens in Gemeente Hoogeveen wenselijk is.

Communicatie

De gemeenteraad wordt geïnformeerd middels de bijgevoegde raadsinformatiebrief 'Deelname aan pilot erfmolens'.

Bijlagen

Plan van aanpak Pilot erfmolens
Motie Otten - van Eck
Raadsbrief deelname pilot erfmolens